

AKCIJU SABIEDRĪBA

„LATVIJAS CENTRALAIS SĒKLU EKSPORTS"

GALVENAIS KANTORIS:
Rigā, Dzirnavu ielā 87-89

NODAĻAS:
Jelgavā, Rūpniecibas ielā 19-21
Liepājā, Kaiju ielā 6

NOLIKTAVAS:
Rigā, Latgales ielā 6
„ Jaunmilgrāvi, Ostas ielā 1

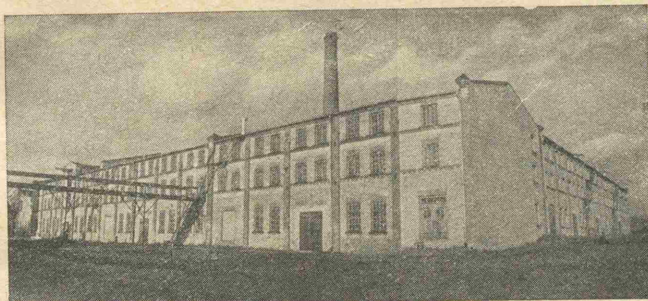
1939
GADA PAVASARA

CENU RĀDĪTĀJS

NR 9

AKCIJU SABIEDRĪBA

«LATVIJAS CENTRALAIS SĒKLU EKSPORTS»

Galv. kantoris:
Rīgā, Dzirnavu ielā 87/89

Tālruņi:

Direktors-rīkotājs	27153
Direktora-rīkotāja palīgs	28644
Sekretars	24763
Virsgrāmatvedis un kase	33213
Grāmatvediba	25350
Eksporta nodaļa	31030
Linsēklu nodaļa	25098
Labības nodaļa	31044
Sēklaudzēšanas un kartupeļu nodaļas	21267
Muitas deklarants	28851

Nodaļas:

Dārzāju un cukurbiešu sēklu nodaļa:

Jelgavā, Rūpniecības ielā Nr. 19/21, tālrunis 70

Liepājas nodaļa, Liepājā, Kaiju ielā Nr. 6, talrunis 2367

Noliktavas:

Rīgā, Latgales ielā Nr. 6, tālrunis . . 33745

„ Jaunmīlgrāvī, Ostas ielā Nr. 1

Tālruņi:

noliktavas pārzinis	37252
„ kantoris	37193
laboratorija	37180

Tekoši rēķini:

Latvijas bankā	Nr.	4668
Latvijas Kreditbankā sp. t. r.	„	8
Latvijas Tautas bankā	„	1913
Pastā	„	11612

1939
GADA PAVASARA

CENU RĀDĪTĀJS

NR **9**

Lauksaimnieki!

Rūpējaties par sēklu pasūtīšanu pirms sējas sezonas sākuma, tas Jums aiztaupīs darba spēku sējas laikā un sabiedrībai dos iespēju pasūtijumus savlaicīgi izpildīt.

Grāmatspiestuves A/S «ROTA» Rīgā, Blaumaņa ielā 38/40 16109

Pārdošanas noteikumi

1) Cenas noteiktas bez iesaiņojuma franko A/S «Latvijas Centralais Sēklu Eksports» noliktavās Rīgā, vai franko izsūtīšanas stacijā.
2) Par iesaiņojumiem aprēķina: labībām, pākšaugiem, timotiņa un āboliņa maisijumiem Ls 1,— par katru maisu, kartupeļiem līdz 70 kg tilpumā — Ls 0,70 par katru izlietotu maisu. Zāļāju un āboliņu sēklas pārdod brutto par netto.
3) Pasūtot kartupeļus vairāk par 2.000 kg no vienas izsūtīšanas vietas, pircējam tiesības, iepriekš sazinoties ar sabiedrību, piesūtīt savus maisus.
4) Pasūtijumi, katrai atsevišķai šķirnei, mazāki par 50 kg netiek pieņemti, izņemot: zaļmēslu un lopbarības lupinu, seradellu, lucernu, malvu, eršķu, kukuruzas, sojas pupu un itaļu raizāles sēklām.
5) Sēklas izsniedz pret skaidru samaksu. Nosūta arī pa dzelzceļu ar uzliktu pēcmaksu, ja iemaksāts ne mazāk kā ¼ no sēklu un maisu vērtības.

   Pasūtijumus nodot un naudu iemaksāt var sabiedrības birojā, Rīgā, Dzirnavu ielā Nr. 87/89, sabiedrības nodaļās: Jelgavā, Rūpniecības ielā Nr. 19/21 un Liepājā, Kaiju ielā 6, pasta tek. rēķinā Nr. 11612 un Latvijas Kreditbankā, spec. tek. rēķinā Nr. 8.
6) Pasūtijumus nododot rakstiski, kupona otrā pusē jāuzdod sekojošas ziņas:
   a) pasūtītāja **vārds**, uzvārds,
   b) pagasts, mājas, pasta adrese,
   c) stacija, uz kādu sēkla sūtama, ar kādu ātrumu, uz kāda vārda; ja preču zīmes duplikata uzrādītājam, tad uz kādu **vārdu**, uzvārdu, adresi, preču zīme nosūtama.
7) Par sūtijumu bojāšanos vai pazušanu ceļā sabiedrība neatbild.
8) Atrastie trūkumi pieteicami vēlākais 5 dienu laikā pēc sēklu pienākšanas gala stacijā. Vēlāk celtie iebildumi netiks ievēroti.
9) Varbūtējie iebildumi par sēklas kartupeļiem, ja to trūkumi pārsniedz zemāk minētās normas, pieteicami sabiedrībai rakstiski, sastādot un piesūtot sabiedrībai attiecīgu aktu. Aktā jāatzīmē saņēmēja vārds, uzvārds, adrese, tālrunis, saņemto kartupeļu daudzums kilogramos, maisu skaits, sūtijumu pienākšanas diena, kartupeļu parauga analizes rezultati un kad analize izdarīta.

   Analizējot kartupeļus liecinieku klātbūtnē no 2 līdz 4 veseliem plombētiem maisiem izber tik daudz kartupeļus, lai kopā iznāktu ne mazāk par 50 kg; no šī caurmēra parauga izlasa sēklai nepiemērotos bumbuļus, par kuriem saņēmējs vēlas celt iebildumus.

   Aktā atsevišķi atzīmējams: parauga kopsvars, sēklai derīgo bumbuļu svars un sēklai nederīgo bumbuļu svars, atsevišķi uzdodot: lielumam neatbilstošo, puvušo, trunējušo u. t. t. svaru, saska-

ņā ar zemāk minētos noteikumos paredzētiem punktiem, kā arī zemes daudzumu, ja pret to ceļami iebildumi.

Ja saņemtā partija lielāka par 1½ tonnām, no katras tonnas noņemams un analizējams paraugs, atzīmējot visus datus aktā. Aktā, bez saņēmēja, jāparakstas arī 2 lieciniekiem — L. L. Kameras, pagasta valdes, lauksaimniecības biedrības vai citas sabiedriskas organizacijas amata personām. Aktam pievienojams dzelzceļa preču zīmes duplikats vai tā noraksts.

Ja saņemtā partija lielāka par 500 kg, tad iebildumi bez tam vēl pieteicami pa tālruni Rīga 21267 nekavējoši pēc kartupeļu saņemšanas un neatkarīgi no minētā rakstiskā pieteikuma.

Saņemot pircēja iebildumus, sabiedrībai tiesības no savas puses izdarīt papildus ekspertizi uz vietas. Tādā gadijumā pircējam uz sabiedrības pieprasijumu jāuzglabā vajadzīgais kartupeļu daudzums plombētos maisos.

Sabiedrības 1939. g. vietējā tirgū pārdodamiem sēklas kartupeļiem pielaižams šāds maksimalais zemes un nepiemērotu bumbuļu daudzums % no svara:

a) Zemes, vaļējās un bumbuļiem pielipušās 3%.
b) Noteiktam lielumam neatbilstošu bumbuļu 5%.
c) Ar slapjo puvi un sasalušo bumbuļu ½%.
d) Ar sauso puvi («Phythophtora» puvi) 1%.
e) Mechaniski un no insektiem bojāto, bet sēklai derīgo bumbuļu, kuriem vaina aizņem vairāk par 10% no bumbuļu virsmas vai sniedzas dziļāk par 5 mm (sīkie insektu urbumi līdz 2 mm diametrā, ja to skaits nepārsniedz 7, netiek ņemti vērā) 10%.
f) Stipri kraupaino bumbuļu, kuriem kraupis aizņem vairāk par 10. daļu no bumļu virsmas, 10%.

Pārdodamiem kartupeļiem jābūt sausiem, veselīgiem un sēklai derīgiem bez pārāk sīkiem (kas iet cauri 2½ cm kvadratveida rūtiņai) un pārmērīgi lieliem bumbuļiem (kurus nevar izbāzt 6½ cm rūtiņai). Šķirnei «Eksports» attiecīgie samēri ir 3 cm un 7 cm.

Ja sliktas pārziemošanas vai citu neparedzētu bojājumu dēļ aprēķinātos sēklas kartupeļu krājumos rastos iztrūkumi, sabiedrība patur sev tiesības pasūtītos daudzumus attiecīgi samazināt vai noraidīt.

Dibinātas reklamacijas gadijumos sabiedrība atbild pasūtijuma vērtības robežās.

L A B Ī B A.

Labības sēklas pārdod tikai kodinātas ar «Ceresana» sauskodni.

	Cena par 1 kg latos oriģinal-sēklai	ataudzējumiem
Kvieši, vasaras:		
Rubina — vietējie	0,35	0,33
Priekuļu	0,35	0,33
Diamanta — vietējie	—	0,33
„ — Svalöfas imp. . .	0,40	—
Extra Kolbèn — vietējie . . .	—	0,33
Mieži:		
Zelta — viet. (2-rindu)	0,275	0,25
Maja — „ (2-rindu)	0,275	0,25
Kenia — „ (2-rindu)	0,275	0,25
Vairoga (4-rindu)	0,275	0,25
Dzintara (4-rindu)	0,275	0,25
Auzas:		
Dzintara	0,275	0,24
Mazās agrās	0,275	0,24
Priekuļu baltās	0,275	0,24
Vaiņaga	0,275	0,24
Uzvaras — vietējās	0,275	0,24
„ — Svalöfas imp. . .	0,35	—
Zelta lietus II — vietējās . . .	0,275	0,24
„ „ II — Svalöfas imp.	0,35	—
Bensing-Finling	—	0,23
„ „ imp.	0,35	—
Rudzi (ziemas):		
Jāņu (L. U. L. fakultates Vecauces saimniecības ataudzējums)	—	0,25

P Ā K Š A U G I.

Zirņi:		
Ceturtdienas	0,60	0,40
Viktorijas — Štrubes imp. . .	1,—	—
„ — vietējie	—	0,70
Mansholta — „	—	0,45
Solo — „	—	0,35
Hero (mazi, pelēki) — vietējie	—	0,40
„ — Svalöfas imp.	0,45	—
Monopol (vidēji, pelēki) . . .	—	0,40
„ — Veibuļa imp. . .	0,45	—
Reteļi (lieli, pelēki)	—	0,48
Parastie pelēkie (vietējie) . .	—	0,27
Zirņu, pelušķu, vīķu mistrs zaļbarībai	—	0,25
Pelušķi	—	0,27

	Cena par 1 kg latos oriģinal-sēklai	Cena par 1 kg latos ataudzējumiem
Viķi:		
Vasaras	—	0,24
Ziemas	—	0,45
Pupas:		
Kuverta	—	0,24
Sojas, vietējās	—	0,60
LINSĒKLAS.		
Rota II	0,48	0,45
Priekuļu uzlabotie	0,48	—
Latgales garstiebrainie	—	0,40
KAŅEPES:		
Vietējās, parastās	—	0,45
Ošupes uzlabotās	—	0,65
GRIĶI:		
Vietējie parastie	—	0,25
DAŽĀDAS SĒKLAS.		
Malva	—	1,50
Eršķi	—	0,20
Seradella	—	1,—
Lupina:		
zilā zaļmēslu	—	0,28
dzeltenā zaļmēslu	—	0,28
„ lopbarības	—	1,10
Lucerna:		
Ungārijas — imp.	—	5,—
Provanss — Franc. imp.	—	5,—
Grimma — Z.-Amerikas imp.	—	5,—
Kukuruza:		
Chimgauera — imp.	—	1,—
Janecka — imp.	—	1,—
Saules puķu sēklas	—	1,—
ĀBOLIŅU SĒKLAS.		
Āboliņš, sarkanais, vēlais:		
Stendes selekc. stacijas	3,10	2,50
Atzītais, no sarkanā vēlā āboliņa audzēšanas rajoniem	—	2,30
Augstākā labuma	—	1,75
Parastā labuma	—	1,60
Āboliņš, sarkanais, agrais:		
Augstākā labuma	—	1,65
Parastā labuma	—	1,50
Bastarda āboliņš:		
Augstākā labuma	—	2,15
Parastā labuma	—	1,90
Zviedrijas — import.	—	2,55
Baltais āboliņš:		
Vietējais	—	3,—
Importētais	—	4,75
Dānijas «Morso» (dabūjams arī mazākos vairumos)	5,—	—

ĀBOLIŅU SĒKLAS.

	Cena par 1 kg latos oriģinal-sēklai	ataudzējumiem
Inkarnata āboliņš	—	1,75
Āboliņa maisijumi (cenas atkarībā no maisijuma sastāva)	—	—

PĻAVU ZĀĻU SĒKLAS.

Timotiņš (Phleum pratense) . . .	—	1,30
Auzene:		
aitu (Festuca ovina)	—	3,50
pļavu (Festuca pratensis) . .	—	1,60
sarkanā (Festuca rubra) . . .	—	4,50
Kamolzāle — (Dactylis glomerata) .	—	1,85
Lapsaste — (Alopecurus pratensis) .	—	4,70
Raizāle:		
angļu (Lolium perenne) . . .	—	1,40
franču (Avena elatior) . . .	—	2,40
itaļu (Lolium italicum — annuum Westerwoldicum) 1. gadīgā	—	1,—
„ Uelsas — 2-gadīgā . . .	—	2,20
Skarene:		
parastā (Poa trivialis)	—	4,50
pļavu (Poa pratensis)	—	3,—
Smilga (Agrostis stolonifera) . . .	—	2,50
Niedru zāle (Phalaris arundinacae)	—	6,50
Zāļu sēklu maisijumi (cenas atkarībā no maisijumu sastāva).		

SĒKLAS KARTUPEĻI.

Priekuļu selekcijas stacijas oriģinalsēkla un cilts izlases, Stendes selekcijas stacijas un «L. C. S. E.» pavairojumi.

Eksportējamo sēklas un galda kartupeļu šķirnes.

	Cena par 1 kg latos
1. **BINTJE:**	
«Priekuļu» cilts izlase franko st. Cēsis, Aloja, Rūjiena, Smiltene, Pļaviņas, Tukums I	0,10
«Stendes sel. stac. pavairojums» franko st. Stende	0,10
«L. C. S. E.» pavairojums franko st Rīga-Preču	0,08
2. **ERSTLINGS:**	
«Priekuļu» cilts izlase franko st. Cēsis, Lode, Smiltene, Tukums I	0,10
3. **JULIJS:**	
«Priekuļu» cilts izlase franko st. Cēsis, Lode, Torņakalns	0,10
«L. C. S. E.» pavairojums franko st. Mangaļi	0,08

SĒKLAS KARTUPEĻI.

Cena par 1 kg latos

4. **MAJESTATE (Majestic):**
«Priekuļu» cilts izlase franko st. Cēsis, Liksna, Torņakalns, Tukums I 0,085
«L. C. S. E.» pavairojums franko st. Tukums II, Jaungulbene 0,075
5. **EKSPORTS:**
«Priekuļu» oriģinalsēkla franko st. Cēsis, Smiltene, Liksna, Liepāja 0,08

Galda un lopbarības kartupeļu šķirnes vietējām vajadzībām.

6. **AGRIE IZTURĪGIE:**
«Priekuļu» oriģinalsēkla franko st. Cēsis, Pravinas 0,10
7. **AGRIE ROŽU I:**
«Priekuļu» cilts izlase franko st. Cēsis . 0,10
8. **SKAIDRĪTE:**
«Priekuļu» oriģinalsēkla franko st. Smiltene 0,095
9. **ZEMGALES MILŽI:**
«Priekuļu» oriģinalsēkla franko st. Cēsis . 0,08
10. **EIGENHEIMERS:**
«Priekuļu» cilts izlase franko st. Cēsis . 0,08
11. **FORANS:**
«Stendes selekc. stac.» pavairojums franko st. Stende 0,08
12. **JELGAVAS MILTAINIE:**
«Priekuļu» oriģinalsēkla franko st. Cēsis 0,09

Rūpniecības kartupeļu šķirnes.

13. **PARNASIJA:**
«Priekuļu» un «Stendes sel. st. cilts izlases franko st. Cēsis, Smiltene, Mazsalaca, Madona, Stende 0,07
14. **HERO (Topazs):**
L. C. S. E. pavairojums franko st. Rūjiena, Jumprava, Tukums II 0,07
15. **SPIRTNIEKS:**
«Priekuļu» oriģinalsēkla franko st. Lode, Rūjiena, Iecava, Pļava 0,10

Katalogā uzrādītās cenas ir spēkā līdz sagatavoto krājumu izpārdošanai. Papildinot krājumu sabiedrība patur sev tiesības, pēc vajadzības cenas grozīt.

Kartupeļu šķirņu kolekcijas.

12 šķirnes pa 30 bumbuļu: Erstlings, Agrie izturīgie, Bintje, Skaidrīte, Majestate (Majestic), Zemgales milži, Eksports, Eigenheimers, Parnasija, Jelgavas miltainie (540. I), Spirtnieks, Hero.

Cena par kolekciju, ieskaitot kasti, franko st. Cēsis Ls 5,50. Pasūtijumus kartupeļu kolekcijām pieņem tikai līdz 20. aprilim. Kolekcijas izsūtīs laikā no 1. līdz 15. maijam.

Paraugi visām pārdodamām precēm apskatami sabiedrības kantorī.

Šķirņu apraksti

VASARAS KVIEŠI:

Rubina kvieši.

Izaudzēti Zviedrijā, Svalöfas selekcijas stacijā. Bezakotainām vārpām. Graudi pietiekoši laba tilpuma svara ar ļoti labām cepšanas īpašībām. Salmi vidēji izturīgi pret veldri. Apmierinoši izturīgi pret saslimšanu ar melnplaukām. Pieticīgi zemes labuma izvēlē, kādēļ audzēšanai piemēroti visos mūsu zemes novados un patreiz pie mums izplatītākā kviešu šķirne.

Diamanta kvieši.

Izaudzēti Zviedrijā, Svalöfas selekcijas stacijā. Vārpas bezakotainas. Graudi augstu tilpuma svaru. Cepšanas īpašības zemākas kā pārējām kviešu šķirnēm. Salmi pietiekoši izturīgi pret veldri. Ražīga kviešu šķirne. Nav izvēlīgi zemes labuma ziņā. Labas ražas spējamas visos valsts novados.

Priekuļu kvieši.

Izaudzēti Priekuļu selekcijas stacijā. Bezakotainām vārpām. Graudi augstu tilpuma svaru un labām cepšanas īpašībām. Salmi vidēji izturīgi pret veldri. Izturīgi pret rūsu un putošām melnplaukām, ātraudzīgi. Nav izvēlīgi zemes labuma ziņā. Piemēroti audzēšanai Vidzemē un Latgalē.

Ekstrā Kolben kvieši.

Izaudzēti Zviedrijā, Svalöfā. Vēlāki par jau aprakstītām šķirnēm. Labos augšanas apstākļos iespējams iegūt augstas ražas. Vairāk piemēroti Zemgales un Kurzemes apstākļiem.

MIEŽI:

Zelta mieži.

Divrindu miežu šķirne. Izaudzēti Zviedrijā, Svalöfā. Graudi dzelteni, augstu tilpuma svaru, ļoti ražīgi. Salmi īsi un izturīgi pret veldri. No divrindu miežu šķirnēm samērā ātraudzīgi. Salīdzinot ar četrrindu miežiem, nogatavojas apm. 10 dienas vēlāk. Prasa agru sēju. Piemēroti vidējām un smagām, labi iekoptām zemēm visos novados. Vieglās, maz iekoptās zemēs nav piemēroti.

Maja mieži.

Divrindu miežu šķirne. Izaudzēti Dānijā. Pēdējos gados dāņu izmēģinājumos uzrāda augstākās graudu ražas. Tāpat mūsu izmēģinājumos, kuri vēl turpinas, Maja mieži var sacensties ar pārējām divrindu miežu šķirnēm. Graudi lieli ar augstu tilpuma svaru. Salmi īsi un izturīgi pret veldri. Derīgi alus darīšanai.

Kenia mieži.

Divrindu miežu šķirne. Izaudzēti Dānijā. Vārpas blīvas. Graudi vidēji rupji, augstu tilpuma svaru. Salmi gari, stingri, izturīgi pret veldri. Salīdzi-

not ar Maja miežiem, Kenia mieži devuši nedaudz zemākas ražas, bet graudus ar augstāku tilpumu svaru. Derīgi alus darīšanai.

Priekuļu Vairoga mieži.

Četrrindu miežu šķirne. Izaudzēti Priekuļu selekcijas stacijā. Graudu raža un tilpuma svars līdzīgs Dzintara miežiem. Pieticīgi zemes labuma izvēlē, kādēļ audzējami vieglākās un vidējās zemēs. Augšanas laiks kā vietējiem neizkoptiem — četrrindu miežiem.

Stendes Dzintara mieži.

Četrrindu miežu šķirne. Izaudzēti Stendes selekcijas stacijā. Dod augstākas graudu ražas un augstāku tilpuma svaru par vietējiem neizkoptiem četrrindu miežiem. Izturība pret veldri nedaudz lielāka kā pēdējiem.

AUZAS:

Stendes Dzintara.

Vienpusauzas. Izaudzētas Stendes selekcijas stacijā. Dzelteniem smailiem graudiem, augstu olbaltuma saturu. Graudu raža, mazāk iekoptos laukos, līdzīga vai pat augstāka par Uzvaras auzām. Salmu raža augstāka kā Uzvaras auzām. Izturīgas pret rūsu, kādēļ piemērotas rūsas apdraudētās saimniecībās. Ļoti pieticīgas, piemērotas arī vājāki iemēslotās zemēs. Nogatavojas par četrām dienām vēlāk, kā Uzvaras auzas. Noderīgas tīrsējai, un arī mistra sējumos kopā ar peluškiem un vēlīnām zirņu šķirnēm. Prasa agru sēju.

Stendes mazās agrās.

Izaudzētas Stendes selekcijas stacijā. Sīkgraudainas, baltas skaru auzas. Graudiem plāna čaula un augstvērtīgs kodola saturs. Salmi nedaudz īsāki kā Uzvaras auzām, bet mazāk rupji un noderīgāki lopbarībai. Izturīgas pret rūsu. Izceļas ar savu ātraudzību. Nogatavojas reizē ar četrrindu miežiem un Ceturtdienas zirņiem. Piemērotas audzēšanai, apstākļos, kur auzas nevar agri sēt. Vēlās sējās šīs auzas spēj sacensties un pārspēt rupjgraudainās, vēlīnās auzas.

Priekuļu baltās auzas.

Izaudzētas Priekuļu selekcijas stacijā. Baltgraudaina, skarauzu šķirne. Graudi augstu tilpuma svaru. Stipriem, izturīgiem salmiem. Nogatavojas nedaudz agrāk par Uzvaras auzām, vēlama agra sēja.

Priekuļu Vaiņagu auzas.

Izaudzētas Priekuļu selekcijas stacijā. Vienpusauzas ar smailiem, gaišākiem, kā Dzintara auzām, graudiem un līdzīgām ražām. Graudi olbaltuma bagātāki kā Uzvaras auzām. Izturīgi pret saslimšanu ar rūsu. Nogatavojas līdzīgā laikā ar Dzintara auzām. Vaiņaga auzas ir pieticīgas un piemērotas rūsas apdraudētās saimniecībās.

Uzvaras auzas.

Izaudzētas Zviedrijā, Svalöfā. Pieskaitamas skarauzu šķirnei, baltiem rupjiem graudiem, augstu tilpuma svaru. Stingriem salmiem, bet biezām graudu čaulām. Nav izturīgas pret rūsu, kādēļ nepiemērotas vēlām sējām un rūsas apdraudētām saimniecībām. Ražīgākā no izmēģinātām, mums piemērotām auzu šķirnēm. Sevišķi pateicīgas par slāpekļa mēslojumu. Uzvaras auzas ir intensivu saimniecību šķirne, ar iekoptām zemēm, kur iespējama agra sēja.

Zelta lietus II auzas.

Izaudzētas Zviedrijā, Svalöfā. Skaru auzas, dzelteniem graudiem. Izdevīgos augšanas apstākļos iegūtas Uzvaras auzām līdzīgas ražas, graudi sīkāki, pietiekoši augstu tilpuma svaru. Augšanas ilgums par dažām dienām īsāks kā Uzvaras auzām. Ieteicamas agrākas sējas, jo izturība pret rūsu nav liela.

Bensing-Findlinga auzas.

Izaudzētas Vācijā. Vienpusauzas, dzelteniem īsiem graudiem. Sēnalu saturs graudiem augstāks kā mūsu Dzintara un Vaiņaga vienpusauzām. Salmi izturīgi pret veldri. Izmēģinājumos uzrāda zemākas ražas par Uzvaras un mūsu izkoptām auzu šķirnēm. Izceļas ar savu kuplo augumu. Piemērotas dumbrainām zemēm.

Jāņu rudzi.

Ļoti labi ziemotāji un pieticīgi. Salmi gari, kādēļ krīt veldrē. Ieteicami slapjākām vietām, kur citi rudzi nepaaug. Labos apstākļos nespēj sacensties ar citām selekcionētām rudzu šķirnēm. Agri, pirms Jāņiem izsējot, var rudenī nopļaut zaļbarībai un nākošā gadā ievākt vidēju graudu ražu. Ņemot divas ražas, vajadzīgs bagātīgs mēslojums.

ZIRŅI:

Ceturtdienas zirņi.

Izaudzēti Zviedrijā, Svalöfā. Graudi apaļi, dzelteni, vidēji lieli. Ļoti ātraudzīga šķirne, kādēļ prasa labi iemēslotu zemi. Labos augšanas apstākļos dod augstas graudu ražas. Augšanas ilgums līdzīgs četrrindu miežiem. Noderīgi sēšanai aizņemtās papuvēs, kopā ar Stendes mazām, agrām auzām.

Viktorijas zirņi.

Ātraudzīgi, lieliem, gludiem, iedzelteniem graudiem. Tirgū iecienīta galda šķirne. Audzējami labi iekoptās un iemēslotās zemēs. Ražas svārstīgas.

Mansholta zirņi.

Izaudzēti Holandē. Graudi apaļi, vidēji lieli, zaļā krāsā. Nogatavojas agri. Sējami labi iekoptā, no nezālēm tīrā zemē. Mansholta zirņus vēlams sēt tīrsējā, bez piejaukumiem. Derīgi galdam.

Solo zirņi.

Izaudzēti Zviedrijā, Svalöfā. Graudi lieli, šķautnaini, pelēki-zaļā krāsā. Solo zirņu augšanas il-

gums līdzīgs ar Zelta lietus auzām, ar kurām piemēroti audzēšanai mistrā. Solo zirņi pieticīgāki par Ceturtdienas zirņiem, augumā garāki, ar labām graudu ražām. Derīgi kā galdam, tā arī lopbarībai.

Hero zirņi.

Izaudzēti Zviedrijā, Svalöfā. Graudi brūni, marmorēti, nedaudz sīkāki kā Solo zirņiem. Augšanas ilgums par dažām dienām garāks, kā Solo zirņiem. Zviedrijas izmēģinājumos graudu ražas pārsniegušas Solo zirņu šķirni par apm. 15%.

Monopola zirņi.

Izaudzēti Zviedrijā no Veibuļa. Graudi brūnipelēki. Ātraudzīgāki par mūsu vietējiem neizkoptiem brūni pelēkiem zirņiem. Ražas vidēji augstas.

Brūni pelēkie, lielie zirņi (Reteļi).

Vietējie neizkoptie zirņi. Graudi brūni pelēki, lieli, škautnaini. Mūsu tirgū tiek daudz pieprasīti kā labi galda zirņi. Šie zirņi ir vēli, ar garu augšanas laiku. Zirņiem izdevīgos augšanas apstākļos dod vidējas ražas.

Pelušķi.

Vēl pie mums maz izplatīti. Pelušķi zemes labuma ziņā nav izvēlīgi, kādēļ labi padodas un ir piemēroti vieglās zemēs. Vēlama pelušķu sējumu pavarošana, jo šai kulturai ir samērā labas tirgus izredzēs ārzemēs, kurpretī vasaras vīķu cenas vienmēr ir bijušas zemākas.

Vīķi ziemas.

Patreizējos apstākļos ļoti ienesīgs lauksaimniecības kulturaugs. Kopsējā ar rudziem, sevišķi vieglākās zemēs, sasniedzamas augstas ražas. Sakarā ar ārzemju tirgus lielo pieprasijumu un augstajām cenām, ziemas vīķu ražošanai būtu jāpiešķir lielāka uzmanība, pavairojot ražošanu, tā saimniecībā radot prāvus blakus ienākumus.

LAUKU PUPAS:

Kuverta pupas.

Izaudzētas Vācijā. Mazākas par parastām cūku pupām. Vērtīgs, olbaltuma bagāts lopbarības augs. Labās iemēslotās zemēs iespējams iegūt ļoti augstas graudu ražas. Vislābāki aug vidēji smagās, trūdu vielām bagātās, nosusinātās zemēs. Labākais priekšaugs rušinamaugi, kā bietes vai kartupeļi, kuriem doti kūtsmēsli. Jāsēj agri, jo augšanas laiks garš, apm. 125 dienas. Ieteicams pupas sēt kopā ar vēlākām auzām (Vienpusauzām), piemaisot apm 10%—15%. Labu ražu iegūšanai nepieciešams bagātīgs mēslojums.

Sojas pupas.

Viengadīgs eļļas augs. Drošākās ražas iegūst mālainās, labi iekoptās zemēs. Sojas pupas sējamas tad, kad zeme jau iesilusi apm. $+ 10^0$ C. Sēj rindās ap 45 kg uz ha. Jāseko, lai pirms sadīgšanas zemei

neuzsit garozu. Lai neaizaugtu nezālēm — sējumi jākopj. Ražas mūsu apstākļos nav drošas.

LINI:

Lini Rota II.

Izaudzēti Stendes selekcijas stacijā. Izceļas ar izlīdzināto, vienādo noaugumu un augstām šķiedras ražām. Šķiedras ražas pārspēj vietējos, neizkoptos, garšķiedrainos linus par apm. 30%. Šķiedra ar vērtīgām īpašībām. Sēklu ražas Rotas liniem līdzīgas vai nedaudz zemākas kā vietējiem neizkoptiem liniem. Kā vietējos, tā ārzemju izmēģinājumos, Rotas lini pārspējuši šķiedras kopražā visas salīdzinātās šķirnes.

Priekuļu uzlabotie lini.

Izaudzēti LLK Priekuļu selekcijas stacijā, Vidzemē. Raksturojas ar garu stiebriņu, izlīdzinātu noaugumu un ļoti augstu garšķiedras ražu, kas pēc Valsts Mārcienas linkopības izmēģinājumu stacijas mērcēšanas rezultatiem 3 gadu caurmērā pārspējusi neuzlabotos linus par 33,8%, dod labu sēklas ražu, nogatavojas vienlaicīgi ar neizkoptiem liniem. Uzņemti Z. M. Lauksaimniecības pārvaldes audzēšanai atzīto šķirņu sarakstā 1938. g.

Latgales garstiebrainie.

Audzēti Latgales labākos linkopības rajonos. Izceļas ar garšķiedrainību un labām sēklas ražām.

Griķi.

Griķi ir pieticīgs vieglo smilts zemju augs ar īsu augšanas laiku. Sējami junija sākumā un vidū, kad nav vairs naktssalnu. Sējot rindās iziet ap 50 kg uz ha un platsējā ap 70 kg uz ha. Griķi ir arī labs medus augs bitēm.

DAŽĀDAS:

Malva

Viengadīgs lopbarības augs ar samērā augstu olbaltuma saturu. Malva lietojama zaļbarībai un skābbarībai. Jāsēj rindās 4 kg sēklu uz ha. Augstas ražas malva dod labi iekoptās, mēslotās zemēs. Ieteicams malvas audzēšanu izmēģināt mazākās platībās, jo atsauksmes par šī auga noderību lopbarībai ir dažādas.

Eršķi.

Eršķi audzējami labi iekoptās smilts un smilšaina māla zemēs. Sējami tikai iesilušā zemē, maija beigās, kad vidējā dienas temperatura ap 12^0 C. Sākumā eršķi aug lēni, kādēļ vajadzīga no nezālēm tīra zeme. Ieteicams sēt rindās ap 20 kg uz ha un platsējā ap 40 kg sēklu uz ha.

Seradella.

Smilts augsnu augs. Sējama tikai vieglās augsnās, kurās parastais āboliņš nepadodas vai ziemā izsalis.

Viengadīgs augs. Sējama tīrsējā zem zaļbarības, vai arī zem rudziem. Pirmo reizi sējot, zeme jāpotē. Izsējas daudzums 45—50 kg uz 1 ha. Reizē iegūstams labs siens un sējai derīga sēkla.

Zilā zaļmēslu lupina.

Labākais zaļmēslu augs smilts un mālainās smilts augsnās. Lupina sējot pirmo reizi, zeme potējama ar gumiņu bakteriju tīrkulturu. Sējama pavasarī papuvē rudzu zaļmēslošanai. Mēslojumā, bez zaļās masas izmantojas arī sakņu gumiņās uzkrātais slāpeklis. Izsējas daudzums rindsējā 150—200 kg/ha. Izklaidus sējot 200—240 kg/ha.

Dzeltenā lopbarības lupina.

Olbaltuma bagāts lopbarības augs smilts augsnām. Izmantojama zaļbarībā, skābbarībā un graudi kā olbaltumbagāta spēkbarība (graudos 38% olbaltuma).

Sējama agri pavasarī. Zeme jāpotē ar gumiņu bakteriju tīrkulturu. Izsējas daudzums rindsējā 130—150 kg/ha. Izklaidus sējā 150—180 kg/ha.

Kukuruza.

Kukuruza ir siltāka klimata augs. Mūsu zemē, labos augšanas apstākļos, nogatavojas tikai ātraudzigākās šķirnes. Janecka kukuruza ir vēlāka par Chimgauera, sēklas ienākas abām.

Lai nogatavotos graudi, kukuruza jāsēj agri, kad stiprās nakts salnas beigušās. Kukuruzas audzēšanai izdevīgākas siltas, no vējiem aizsargātas, labi iemēslotas zemes.

Jāsēj kukuruza rindās tā, lai rindstarpas varētu rušināt. Sēklas iziet, atkarībā no rindu atstatuma apm. 35 kg uz ha.

Rindsējā, ieteicami šādi sēklas izsējas daudzumi:

Vasaras kvieši	180 kg uz ha
Mieži, divrindu	130 „ „ „
„ četrrindu	140 „ „ „
Auzas	140 „ „ „
Lauku pupas	200 „ „ „
Zirņi	120 „ „ „
Lini	120 „ „ „

Platsējā iziet sēklas apm. 20% vairāk.

KARTUPEĻI:

Eksportējamo sēklas un galda kartupeļu šķirnes.

1. **«Bintje»**, arī «Dikke Muizen» (De Vries'a, Holandē). Vidēji agra. Ziedi balti, bāliem putekšņtauciņiem un uzkrītoši tumšām drīksnām; ziedu pamaz, ogu nav. Stublāji stāvi, lapas patumšas, parasti ar raksturīgiem saaugumiem. Bumbuļi balti, vidēja lieluma, skaisti, iegareni ovali, seklām acīm. Gaļa gaiši dzeltena, vidēji miltaina, garda. Ražība vidēja līdz augsta, cietes (stērķeles) — ap 14% (11—17%).

Brīva no «dzelzsplankumiem», bet ieņēmīga pret kraupi un kartupeļu vēzi. Cieš no lakstu puves, kas viegli pāriet uz bumbuļiem. Labi padodas visās iekoptās augsnās, izņemot pamitrās, kur stipri pūst. Laba galda šķirne vietējam tirgum. Eksportē sēklai un galdam.

2. **«Erstlings»**, arī «Duk of Jork» (šķirnes autors nav zinams). Ļoti agra. Ziedi zaļganbalti, bāliem putekštrauciņiem; ziedu maz, ogu nav. Laksti zemi, trausli, pagaiši. Bumbuļi balti (brūngana okera krāsā), skaisti, ovali, ļoti seklām acīm, vidēja lieluma vai pasīki. Gaļa gaiši dzeltena, vāji miltaina, garda. Ražība vidēja vai zema, cietes ap 13% (10—16%).

Ļoti ieņēmīga pret lakstu puvi, kraupi, «dzelzsplankumiem» un vēzi; bumbuļi ātri pūst. Piemērota auglīgām un iemēslotām augsnām, dārza kulturai un agrai diedzēšanai. Augstvērtīga galda šķirne vasaras patēriņam. Eksportē sēklai.

3. **«Julijs»** (Richtera, Vācijā). Agra līdz ļoti agra šķirne. Ziedi gaiši violeti, baltiem galiņiem, ogas neattīstas. Laksti zemi. Bumbuļi balti, pasīki, gareni, vidējām līdz seklām acīm. Gaļa dzeltena, vārot nešķīst. Ražība zema, cietes ap 14% (11—16%).

Vidēji ieņēmīga pret lakstu puvi un kraupi, ieņēmīga pret «dzelzsplankumiem», bet izturīga pret vēzi. Julija lakstiem raksturīgi viegli mozaikas raibumi, kas apgrūtina slimo ceru izlasīšanu. Piemērota labi iekoptām augsnām. Vakareiropā ļoti iecienīta galda šķirne. Audzē eksportam sēklai.

4. **«Majestate»** («Majestic» Finday'a, Anglijā). Vidēji agra, ziedi balti, daudz, parasti dod ogas. Laksti vidēji augsti, kupli. Bumbuļi balti, vidēja lieluma, skaisti, iegareni ovali, seklām acīm. Gaļa balta, vārot nešķīst, pēc laiciņa nereti pieņem tumšu nokrāsu. Ražība vidēja līdz augsta, cietes ap 13% (11—16%).

Bumbuļi vidēji izturīgi pret pūšanu, bet ieņēmīgi pret kraupi un «dzelzsplankumiem» un izturīgi pret vēzi. Zemes ziņā nav sevišķi prasīga. Nepiemērota pamitrām un smagām augsnām. Audzē eksportam galdam un sēklai.

5. **«Eksports»** (E. Knappes «113. 13» no 1926. g.). Vidēji vēla. Ziedu daudz, sārtvioleti, baltiem galiņiem, ogu maz. Laksti kupli, rievotām lapiņām, stublāji spēcīgi. Bumbuļi balti (brūngana okera krāsā), sevišķi lieli, ovali, ieplakani, vidēji seklām acīm. Gaļa balta, vārot nesašķīst, vāji līdz vidēji miltaina, uzglabājot tikai reti pieņem tumšāku nokrāsu. Ražība augsta, cietes ap 17% (15—20%).

Vidēji izturīga pret lakstu puvi un kraupi, no «dzelzsplankumiem» cieš reti, izturīga pret vēzi. Audzējot platās vagās un pietiekoši aparot, bumbuļi izturīgi pret pūšanu. Zemes ziņā nav sevišķi izvēlīga. Audzē eksportam un vietējam patēriņam.

Galda un lopbarības kartupeļu šķirnes vietējām vajadzībām.

6. **«Agrie izturīgie»** (E. Knappes «276. 3» no 1929. g.). Ļoti agra šķirne. Ziedu daudz, balti, ogas attīstas reti. Laksti vidēji, pagaiši. Bumbuļi balti, ovali, ieplakani, seklām acīm, nedaudz lielāki par Erstlinga vai Agro rožu. Gaļa balta, vidēji miltaina. Ražība vidēja(līdz augsta), cietes ap 13% (10—16%).

Laksti ieņēmīgi pret lakstu puvi, bet bumbuļi izturības ziņā pārspēj visas citas ātraudžu šķirnes.

Pret kraupi un «dzelzsplankumiem» vidēji izturīgi, bet ieņēmīgi pret vēzi. Labi padodas iekoptās augsnās, izņemot pārāk sausas. Piemērota agrai diedzēšanai.

7. **«Agrie rožu I»** (Bressee'ja «Early Rose» Amerikā) agrākā izlase. Ļoti agra šķirne. Ziedu daudz, balti, vidēji, ogu nav. Laksti vidēji, līdz pazemi. Bumbuļi gaiši rozā ar nedaudz tumšākiem acu galiem, vidēja lieluma vai pasīki, ovali, vidēji seklām acīm. Gaļa balta, miltaina, acu gals parasti ar rožainiem plankumiem. Ražība vidēja, cietes ap 13% (10—17%).

Ļoti ieņēmīga pret lakstu puvi, vidēji pret kraupi. Izturība pret «dzelzsplankumiem» vidēja. Ieņēmīga pret vēzi. Bumbuļi ātri pūst. Padodas visās augsnās, izņemot pamitrās un smagās. Piemērota agrai diedzēšanai.

8. **«Skaidrīte»** (E. Knappes» «525. 13» no 1930. g.). Vidēji agra līdz agra šķirne. Ziedi gaiši sārtvioleti, ogu nav. Laksti kupli, vidēji augsti, platām lapiņām. Bumbuļi balti, apaļi, ar nedaudz vidēji dziļām acīm. Gaļa balta, miltaina, garda. Ražība augsta līdz vidēja, cietes ap 14% (12—17%).

Laksti vidēji ieņēmīgi pret lakstu puvi. Bumbuļi vidēji izturīgi pret kraupi un puvēm, bet ļoti izturīgi pret «dzelzsplankumiem». Pret vēzi ieņemīga. Samērā mazprasīga, laba galda šķirne, kura padodas arī sausās smilts augsnās.

9. **«Zemgales milži»** (E. Knappes «19. 2» no 1925. g.). Vidēji vēla šķirne (nedaudz agrāka par Eksportu un Parnasiju). Zied ļoti bagātīgi, bāli sārtvioletiem ziediem, ogu ļoti daudz. Stublāji resni, laksti kupli. Bumbuļi balti, ļoti lieli, ovali, ieplakani, ar vidēji dziļām acīm. Gaļa balta, vidēji miltaina. Ražība augsta, cietes ap 16% (15—18%).

Vidēji izturīga pret lakstu puvi, kraupi un «dzelzsplankumiem», ieņēmīga pret vēzi. Tāpat kā «Eksports», prasa labu aparšanu, lai pasargātu bumbuļus no pūšanas. Piemērota visām augsnām, kurās netrūkst mitruma; arī skābākām un smagām. Audzē lopbarībai un galdam.

10. **«Eigenheimers»** (Vēnhauzena, Holandē). Vidēji agra līdz vidēji vēla šķirne. Ziedu daudz, balti, ogu nav. Laksti vidēji spēcīgi, patumši, sīklapaini. Bumbuļi balti, vidēja lieluma, arī pasīki, ovali, ar daudz vidēji dziļām acīm. Gaļa dzeltena, miltaina. Ražība piemērotos apstākļos augsta, cietes ap 17% (15—20%).

Vidēji izturīga pret lakstu un bumbuļu puvēm; ļoti ieņēmīga pret kraupi un «dzelzsplankumiem», arī pret vēzi. Padodas visās augsnās, izņemot nabadzīgās un sausās, piemērota arī smagām un purvainām zemēm. Audzē galdam un rūpniecībai.

11. **«Forans»** («Voran» Raddaca, Vācijā) vidēji vēla. Ziedi balti, ogu nav. Laksti vidēji augsti, kupli. Bumbuļi vidēji lieli, balti, seklām acīm. Gaļa gaiši dzeltena, miltaina. Ražība augsta, cietes ap 18% (17—20%).

Izturīga pret lakstu un bumbuļu puvēm. Vidēji izturīga pret «dzelzsplankumiem». Vidēji ieņēmīga pret kraupi, bet izturīga pret vēzi. Piemērota visām augsnām, izņemot sausākās un nabadzīgākās. Piemērota galdam, rūpniecībai un lopbarībai.

12. **«Jelgavas miltainie»** (E. Knappes 540. 1 no 1936. g.). Vidēji vēla šķirne bagātīgiem baltiem ziediem un kupliem lakstiem. Bumbuļi balti, ar viegli sasprēgājušu miziņu, palieli līdz vidēji. Forma apaļa līdz ieplakani ovala, acis vidēji seklas. Gaļa balta, novārot stipri miltaina. Ražība augsta, cietes ap 20% (18—22%).

Izturīgi pret puvēm, vēzi un «dzelzsplankumiem», bet ieņēmīga pret kraupi (līdzīgi «Majestic» un «Eigenheimers»). Zemes izvēlē nav prasīga. Piemērota rūpniecībai, galdam un lopbarībai.

Rūpniecības kartupeļu šķirnes.

13. **«Parnasija»** (Kāmekes, Vācijā). Vidēji vēla šķirne. Ziedu daudz, sārtvioleti, ogu samērā maz. Laksti vidēji spēcīgi, pasīkām lapiņām, uz kurām jau ziedēšanas laikā parādas raksturīgi sīki melni plankumi. Bumbuļi balti, palieli, ovali ar daudz padziļām acīm. Gaļa balta, vārot nešķīst, uzglabājot parasti pieņem tumšu nokrāsu. Ražība vidēja (līdz augsta), cietes ap 19% (17—21%).

Ļoti izturīga pret lakstu un bumbuļu puvēm. Vidēji izturīga pret kraupi, bet ļoti ieņēmīga pret «dzelzsplankumiem». Imuna pret vēzi. Piemērota visām augsnām, izņemot sausākās un nabadzīgākās. Padodas arī smagās un purvainās zemēs. Audzē lopbarībai un rūpniecībai.

14. **«Hero»** arī «Topazs» (Cimbala, Vācijā). Vēla līdz vidēji vēla šķirne. Ziedi sārtvioleti, ogu nav. Laksti vidēji līdz spēcīgi, brūnganiem stublājiem un patumšām lapām, bieži ar saaugumiem. Bumbuļi sarkani, apaļi, arī ovali, ieplakani, pasīki. Acis vidēji seklas. Gaļa iedzelteni balta, vārot stipri miltaina. Ražība vidēja, cietes ap 19% (17—21%).

Ļoti izturīga pret puvēm, bet bieži, īpaši ziemas otrā pusē, ar dzelzsplankumainu gaļu. Vidēji ieņēmīga pret kraupi, ieņēmīga pret vēzi. Padodas visās augsnās, arī sausās un nabadzīgās. Audzē rūpniecībai un saimniecības vajadzībām.

15. **«Spirtnieks»** (E. Knappes 335. 2 no 1930. g.). Vēla. Ziedu daudz, balti, ogu nav. Laksti augsti, kupli, ilgi zaļo. Bumbuļi balti, (tumša okera krāsā), apaļi, pasīki, ar seklām acīm. Miziņa sasprēgājusi. Gaļa: spilgti dzeltena, vārot ļoti ātri sašķīst, ar labu garšu. Ražība vidēja līdz augsta, cietes ap 21—22% (20—24%).

Ļoti izturīga pret puvēm, vidēji ieņēmīga pret kraupi un «dzelzsplankumiem», ieņēmīga pret vēzi. Piemērota rūpniecībai un saimniecībai.

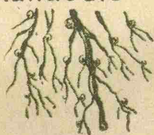
1. Sarkanais āboliņš

(Trifolium pratense)

Sarkanais āboliņš ir parastākais un reizē arī ražīgākais mūsu zāļāju augs no tauriņziežu dzimtas. Tas bieži sastopams arī savvaļā. Mūsu lauksaimnieki to sen jau kultivē tīrumos, ganībās un pļavās. Pie mums izšķir vēlo un agro sarkanos āboliņus. Vēlais āboliņš pieticīgāks un ziemcietīgāks. To kultivē vairāk Vidzemē un Latgalē. Agrais — mazāk izturīgs, mīl siltāku klimatu un prasa labāku augsnu. Šo āboliņu kultivē vairāk Zemgalē un Kurzemē.

Vēlā āboliņa sēklu ievākšanai parasti izmanto pirmo zāli, bet agrā āboliņa sēklas ievāc no atāla. Izsējas daudzums: labākās augsnās apmēram 14—20 kg, bet vājākās apm. 20—25 kg uz hektara, sējot tīrsējā, izklaidus, zem virsauga.

Trifolium pratense.
Sarkanābuls

2. Bastarda āboliņš

(Trifolium hybridum)

Bastarda āboliņš ir izturīgāks par sarkano āboliņu, kāpēc labi padodas arī aukstākās un mitrākās vietās. Plaši to pielieto kultivējamos kūdrājos — pļavās un purvos, maisijumā ar sarkano un balto āboliņiem un vērtīgām stiebru zālēm. Tīrā veidā bastarda āboliņu audzē tikai sēklai, jo viņa sienu lopi labprāt neēd. Govslopi un zirgi šī āboliņa laukos jāgana uzmanīgi, jo citādi tie var saslimt. To ievērojot, bastardu parasti piejauc citiem āboliņiem un kulturzālēm nelielā daudzumā. Tādos maisijumos bastards dod labu lopbarību un nav kaitīgs. Viņš ir arī labs medus augs.

Sēklai bastarda āboliņš jāaudzē tīrās, iekoptās augsnās, sējot to galvenokārt zem vasarāja. Sēklas materials jāņem bez baltā āboliņa, timotiņa, boba un mazo skābeņu piejaukuma, jo viņu sēklas no bastarda sēklām grūti atdalamas. Izklaidsējā to sēj apmēram 8—12 kg uz hektara.

Trifolium hybridum.
Bastardābuls.

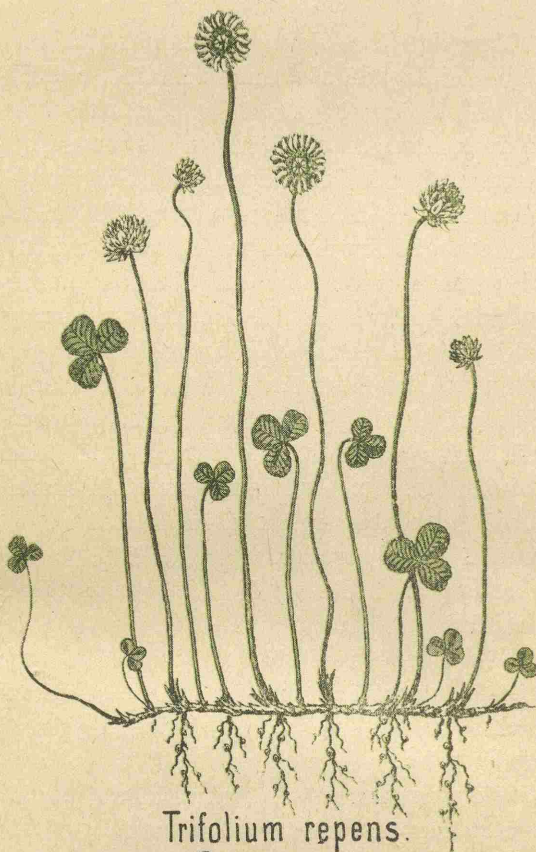
3. Baltais āboliņš

(Trifolium repens)

Baltais āboliņš plaši sastopams savvaļā pļavās, ganībās, atmatās un citur. Vislabāk tas aug mēreni valgā augsnā, bet padodas arī sausākās vietās. Baltā āboliņa gulošie, ložņīgie stublāji, pieskaroties zemei, laiž saknes, kas stipri veicina tā savairošanos un noslēgta, bieza zelmeņa izveidošanos. Tas ir ilggadīgs. Tā raža nav liela, bet vērtīga. Nopļauts ātri ataug, kāpēc ļoti noderīgs ganībām. Sevišķi vērtīgs tas cūkām, kāpēc to sauc arī par cūku āboliņu. Baltais āboliņš ievērojams arī kā labs medus augs. Bez tam baltais āboliņš ieteicams zālieniem, sporta laukumiem, aerodromiem un cit.

Sēklu ražošanai to parasti sēj zem kāda virsauga — ziemājiem vai vasarāja. Jāuzmanas, lai baltā āboliņa sēklām nebūtu piejaukts bastarda āboliņš, timotiņš un skābenes, kuru sēklas grūti no tā atdalamas. Tāpat nevar sēt laukā, kurā iepriekš audzēts bastards. Sēklas var ievākt kā no pirmās, tā no otrās zāles. Ieteicams sējumus paplašināt, jo cenas tirgū pieturas stingras.

Izsējas daudzums izklaidsējai apm. 10—15 kg uz hektara.

Trifolium repens.
Baltābuls.

4. Timotiņš

(Phleum pratense)

Timotiņš ir visiem pazīstama, ļoti vērtīga, daudzgadīga stiebru virszāle, noderīga kā pļavām tā ganībām. Tas attīsta irdenu krūmu un spēcīgu dziļi ejošu sakņu sistemu, kāpēc labi padodas dažādās augsnās. Sevišķi labi tas aug smagākās un vidēji smagās tīrumu augsnās, kur to parasti sēj kopā ar āboliņu. Timotiņš ļoti piemērots arī kultivētām pļavām un purviem, jo kūdrājos tas padodas labi un stādams pirmā vietā, kā izturības, tā arī ražības ziņā. Sākumā timotiņš attīstas lēnām. Augstākās ražas dod otrā pļaušanas gadā. Lai dabūtu noslēgtu zelmeni, tas jāsēj maisijumā ar citām kulturzālēm. Sienam timotiņš jānopļauj pirms ziedēšanas, jo ātri pāraug un nocietē. Nopļaujot jaunāku, timotiņš arī ātrāk ataug.

Sēklu iegūšanai to sēj izklaidus vai 40—45 cm attālās rindās, ņemot sēklu izklaidsējai 16—18 kg, bet rindsējai apm. 8 kg uz 1 ha.

Ieteicams timotiņa sējumus sēklai pavairot, jo pieprasijumi tirgū pieaug.

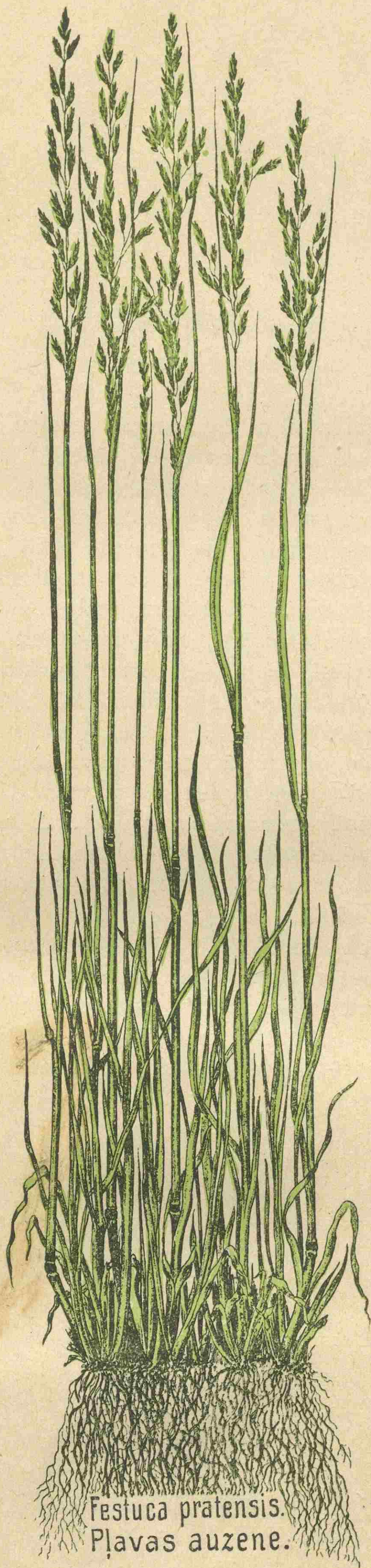

Phleum pratense.
Timotinš.

5. Pļavu auzene

(Festuca pratensis)

Pļavu auzene tāpat kā timotiņš ir viena no labākām un vērtīgākām stiebru virszālēm, pļavām un ganībām. Tā ir izturīga, ilggadīga, labi cero, pēc nopļaušanas vai noganīšanas ātri ataug un nav cieta. Kultivētās ganībās tā daudz labāka par timotiņu. Augstāko ražu dod otrā gadā un ir lapu bagāta zāle, kāpēc arī bez apakšzālēm dod samērā labi noslēgtu zelmeni. Pļavu auzene labi padodas dažādās augsnās, izņemot sausu smilti. Sevišķi labi tā aug irdenās, trūdu bagātās, mālainās augsnās un kultivētās pļavu un purvu zemēs. Pļavu auzeni ieteicams piesēt agram āboliņam, tāpat kā timotiņu. Ganību ierīkošanā tai ierādama izcila vieta.

Sēklu audzēšanai pļavu auzeni sēj izklaidus, vai apm., 40—50 cm attālās rindās. Izklaidsējai, sēklu jāņem apm. 30 kg, bet rindsējai apm. 14—18 kg uz hektaru. Sēkla jāiestrādā apm. 2—3 cm dziļi.

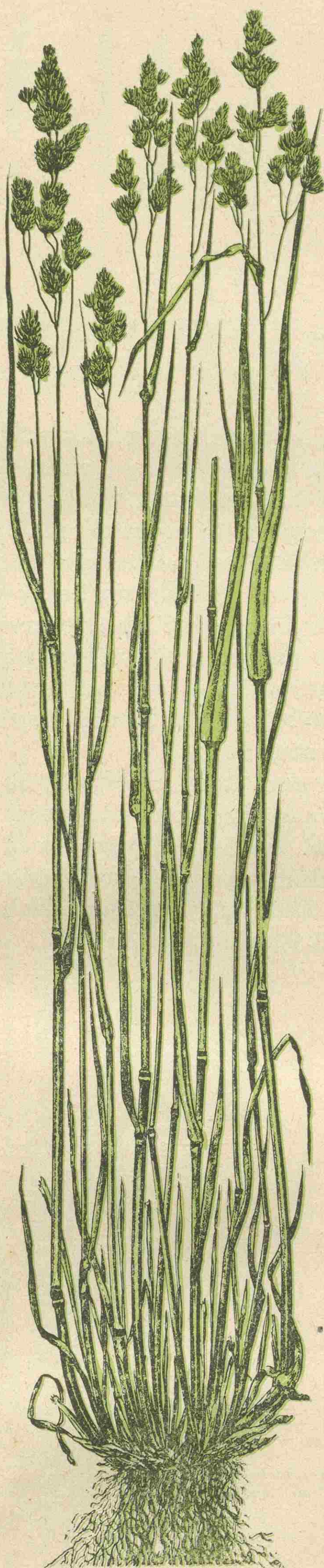
Festuca pratensis.
Pļavas auzene.

6. Kamolzāle

(Dactylis glomerata)

Kamolzāle ir ātri augoša stiebru virszāle, kas aug ciešos ceros. Sevišķi labi tā padodas iemēslotās mālainās un māla smilts augsnās. Tā prasa labāku zemi un zemāku gruntsūdens līmeni, nekā timotiņš un pļavu auzene. Nopļauta ātri ataug un ir viena no labākām atāla devējām. Reti sēta un vēli pļauta, tā paliek cieta, kāpēc jāsēj bieži, vislabāk ar agrīno āboliņu un citām kulturzālēm, un jāpļauj pirms ziedēšanas. Kā laba atāla devēja, kamolzāle augsti vērtējama. Ganībām noderīga, ja vasarā to pāra reizes nopļauj. Purvu zemēs kamolzāli var sēt tikai tad, ja gruntsūdens stāv ap 80—90 cm. Ieteicams sēt jauktsējā ar lucernu, jo veģitacijas laiks sakrīt.

Sēklai kamolzāle jāsēj 40—60 cm attālās rindās. Sevišķi labās zemēs to var sēt arī izklaidus. Viena hektara apsēšanai rindsējā sēklu jāņem apm. 10—15 kg, bet izklaidsējā apm. 25 kg. Sēkla iestrādājama apm. 1—2 cm dziļi.

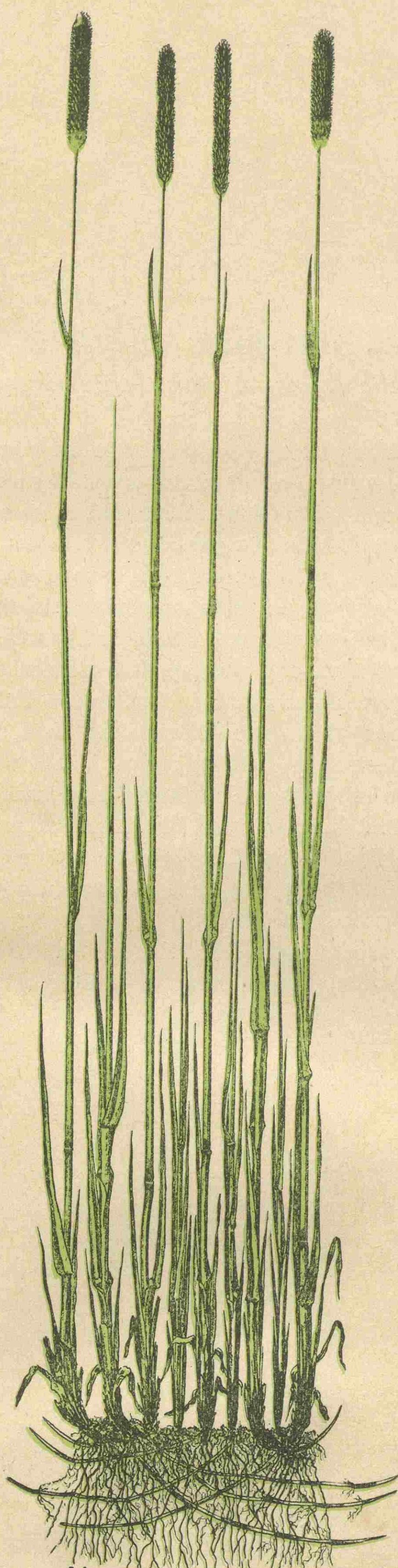
Dactylis glomerata.
Kamolzāle.

7. Pļavu lapsaste

(Alopecurus pratensis)

Pļavu lapsaste vērtīga, ilggadīga, izturīga, ātri augoša un agri ziedoša stiebru virszāle, kas ieteicama pļavām un ganībām. Sevišķi tā noderīga pārplūstošām upju pļavām, bet labi aug arī kūdrājos un trūdu bagātos, mitros un irdenos mineralzemes tīrumos. Pļavu lapsaste izplaukst kā viena no pirmām kulturzālēm, kāpēc agri pļaujama. Pēc nopļaušanas tā ātri ataug un dod vērtīgu atālu. Sausās, vieglās augsnās nav sējama.

Sēklu audzēšanai to sēj 40—50 cm attālās rindās vai izklaidus. Viena hektara apsēšanai izklaidsējā vajaga apm. 15 kg bet rindsējā apm. 7—6 kg labi dīgstošu sēklu. Sēkla jāiestrādā apm. 1/2 cm dziļi, vai tikai jāpiebluķē.

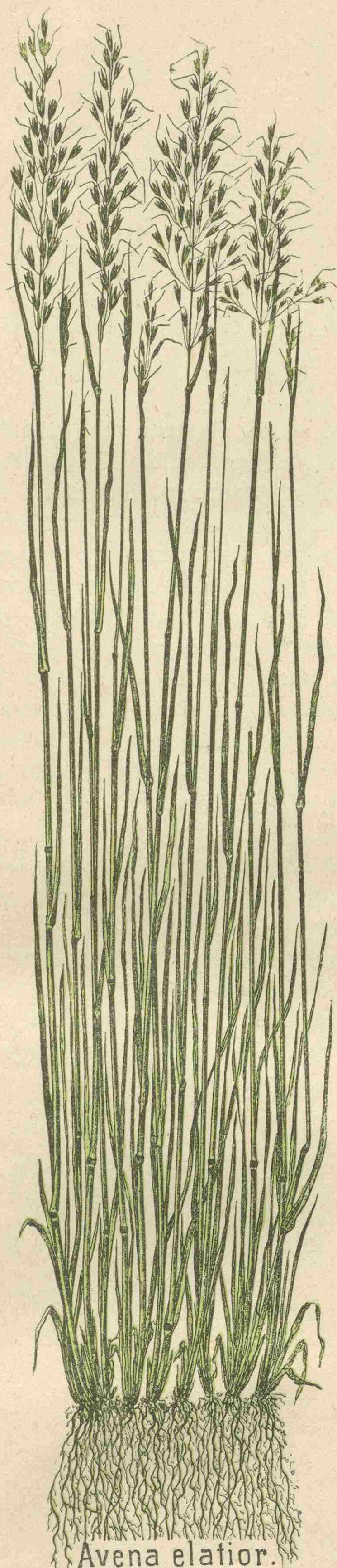
Alopecurus pratensis
Pļavas lapsaste

8. Frančų raizāle

(Avena elatior - Arrhenatherum elatius)

Frančų raizāle ir spēcīgi augoša stiebru virszāle ar irdenu krūmu un dziļi ejošām saknēm. Tā nav mūsu brīvdabas zāle, jo sastopama tikai tur, kur sēta. Mūsu apstākļos tā ir mazāk izturīga, kāpēc sējama tikai labi nosusinātās augsnās, īslaicīgos, 3—4 gadīgos zālajos. Piemērotās vietās tā attīstas agri, aug ātri un dod apmierinošu ražu jau pirmā gadā, bet pilnīgu attīstību sasniedz otrā gadā. Laikā novākta, dod labu sienu un spēcīgu atālu. Zaļā veidā lopi to labprāt neēd, kāpēc siena ievākšanai sējama maisijumā ar citām kulturzālēm. Frančų raizāle nepanes tuvu stāvošu gruntsūdeni, kāpēc vāji nosausinātām zemēm tā neder.

Sēklu iegūšanai frančų raizāli sēj 40—60 cm attālās rindās un arī izklaidus. Rindsējai sēklu jāņem apm. 10—15 kg, bet izklaidsējai apm. 30 kg uz hektaru. Sēkla iestrādājama apm. 2—3 cm dziļi.

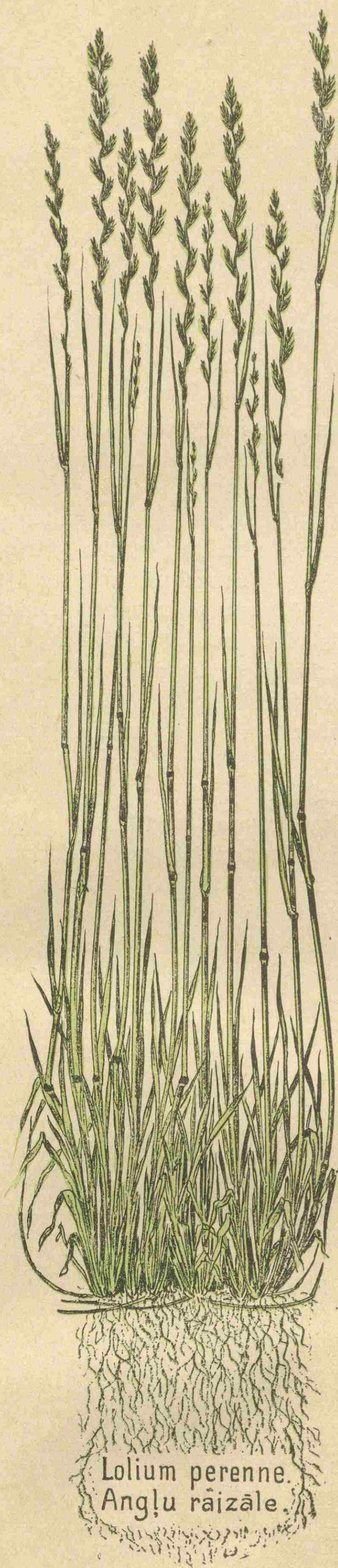
Avena elatior.
Frančŭ raizāle.

9. Angļu raizāle

(Lolium perenne)

Angļu raizāle barības ziņā sevišķi vērtīga stiebru apakšzāle. Tā attīstās ātri, dod noslēgtu zelmeni, ir lapota, mīksta, sulīga un ātri augoša. Pie mums brīvā dabā sastopama reti, tikai tur, kur kādreiz sēta. No importētām sēklām, tā dod maz izturīgus īpatņus, kāpēc sēklas jāaudzē pašu zemē. Ilggadīgu zālāju ierīkošanai tipiskās pļavu zemēs — kūdrājos tā nav vēl noderīga. Pagaidām tā pielietojama īslaicīgu zālāju ierīkošanai, labi nosusinātās un labi iekoptās vidēji smagās tīrumu augsnās, piesējot āboliņam un citām kulturzālēm. Angļu raizāle ir laba ganību zāle, bet arī nopļauta tā dod ļoti labu sienu. Angļu raizāli plaši pielieto arī zāļu laukumu apsēšanai pilsētās.

Sēklu iegūšanai, to sēj izklaidus vai 25—35 cm attālās rindās, ņemot sēklu izklaidsējai apm. 30 kg, bet rindsējai apm. 15—20 kg uz hektara. Sēkla iestrādājama apm. 2—3 cm dziļi.

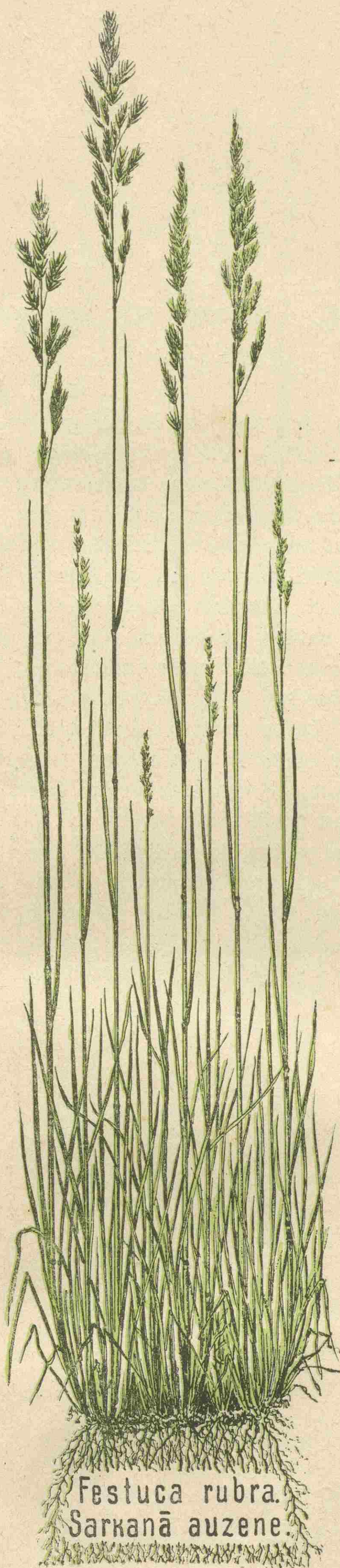
Lolium perenne.
Angļu rāizāle.

10. Sarkanā auzene

(Festura rubra)

Sarkanā auzene plaši sastopama, pieticīga un ļoti izturīga, vidēja labuma stiebru apakšzāle. Tā aug dažādās, gan sausākās, gan mitrākās vietās, nenosusinātos purvos un nabadzīgās smilts augsnās. Sastopamas stīgojošā — platlapainā un cerojošā — šaurlapainā sarkanā auzene. Pirmā aug mitrākās vietās un ir vērtīgāka, otrā aug nabadzīgās smilts augsnās un ir mazvērtīgāka. Sarkanā auzene dod smalku zāli, kāpēc noderīga vairāk ganībām, bet derīga arī pļavām, zāļu un sporta laukumiem. Zied agri, kāpēc arī agrāk jāpļauj, un laikā nopļauta, ataug labi.

Sēklu audzēšanai sarkano auzeni sēj izklaidus vai 25—30 cm attālās rindās. Izklaidsējai sēklu jāņem apm. 20 kg, bet rindsējai 12—15 kg uz ha. Sēkla iestrādājama apm. 1—1 1/2 cm dziļi.

Festuca rubra.
Sarkanā auzene.

11. Pļavu skarene

(Poa pratensis)

Pļavu skarene ir ilggadīga, izturīga, plaši izplatīta un ļoti vērtīga stiebru apakšzāle ar daudziem apakšzemes dzinumiem un smalkiem stiebriem un lapām. Tā ir viena no visvērtīgākām apakšzālēm ilggadīgām pļavām un ganībām. Sevišķi pēdējās tai ierādama izcila vieta. Pateicoties savām apakšzemes stīgām (dzinumiem) pļavu skarene piemērotos apstākļos savairojas ļoti ātri. Sākumā tā aug gausi, pilnu attīstību sasniedz trešā gadā, bet vēlākos gados bieži vien aizņem zelmeņa lielāko daļu. Pļavu skarene ir arī laba zāļu laukumu apsēšanai.

Sēklai pļavu skareni sēj 25—35 cm, attālās rindās vai izklaidus. Rindsējai jāņem apm. 8—10 kg, bet izklaidsējai apm. 15 kg labu sēklu uz 1 ha. Sēkla jāiestrādā apm. $^{1}/_{2}$ cm dziļi vai tikai jāpiebluķē.

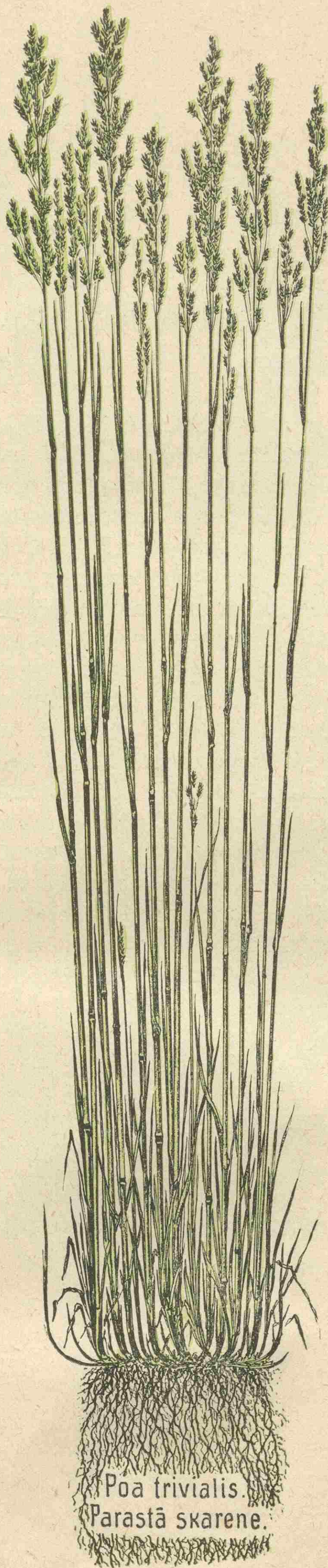
Poa pratensis.
Pļavas skarene.

12. Parastā skarene

(Poa trivialis)

Parastā skarene arī ir laba un ilggadīga stiebru apakšzāle ar virszemes stīgām un smalkiem stiebriem un lapām. Tā izplatīta mazāk par pļavu skareni un aug mitrākās vietās nekā pēdējā. Parastā skarene ļoti piemērota apūdeņojamām — pārplūstošām pļavām un panes augstāku gruntsūdens līmeni. Ražas ziņā līdzīga pļavu skarenei. Sausākās vietās nepadodas. Noder pļavām un ganībām.

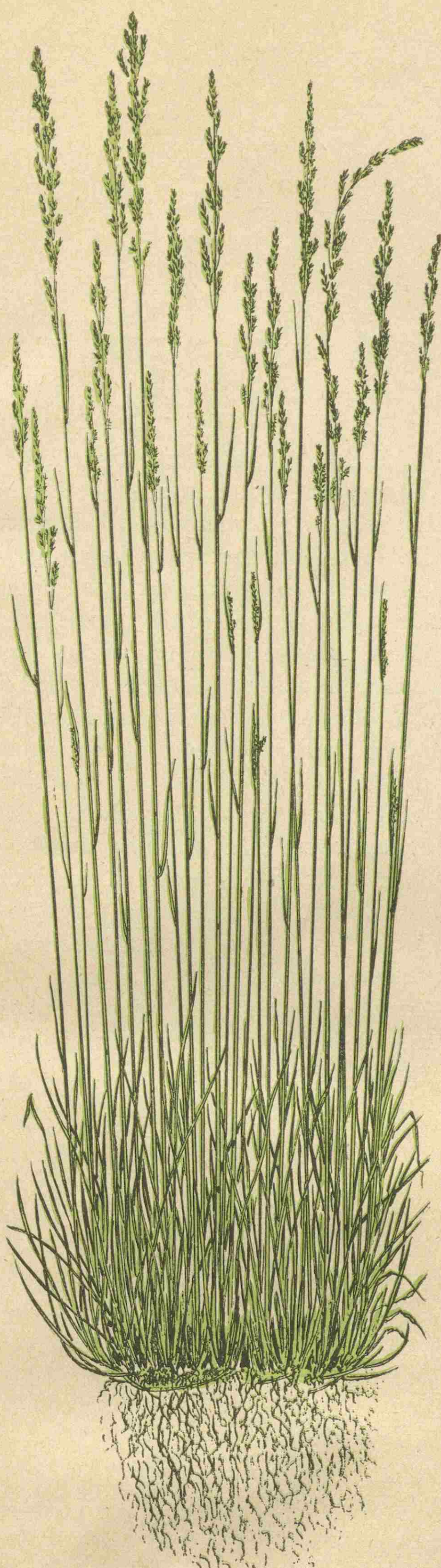
Sēklu ražošana līdzīgi pļavu skarenei.

Poa trivialis.
Parastā skarene.

13. Baltā smilga

(Agrostis alba — A. stolonifera)

Baltā smilga ir izturīga, ilggadīga, smalka un mīksta stiebru apakšzāle, kas bieži sastopama mitrākos laukos, pļavās un ganībās. Tā dod garus apakšzemes un virszemes dzinumus (stīgas). Pieskaroties zemei, baltās smilgas virszemes dzinumu mezglos rodas saknes un jauni stiebri, kāpēc tā ātri savairojas veģetativā ceļā un piemērotās vietās bieži vien bez sēšanas aizņem zelmeņa lielāko daļu. Saknes baltai smilgai neiet dziļi, kāpēc tā labi aug tikai mitrākās, trūdvielām bagātākās augsnās. Labi tā aug arī pārplūstošos zālājos. Sausās un nabadzīgās augsnās baltā smilga aug pavisam vāji. Pavarasī tā attīstas vēlu un galveno masu dod tikai citu zāļu atālā. Baltā smilga pielietojama pļavām un ganībām, kā arī zāļu laukumiem mitrākās vietās, kur tā dod ļoti biezu un mīkstu zelmeni.

Agrostis alba.
Baltā smilga.

14. Aitu auzene
(Festuca ovina)

Aitu auzene savvaļā sastopama ļoti bieži. Tā aug smilšainos uzkalniņos, smilšainās nogāzēs, priežu mežos — silos, viršājos un cit. Aitu auzene ir ļoti mainīga, pa lielākai daļai pelēki zaļa, cerojoša, ilggadīga zāle, apmēram 10—50 cm gara ar sarveidīgām, asām lapām un sīkām skaru vārpiņām. Pļaušanai tā neder, jo dod mazu ražu. Vairāk tā noderīga aitu ganībām, kapu, sporta un citu laukumu un aerodromu apsēšanai vieglās, smilšainās augsnās, kur vērtīgākas kulturzāles neaug. Tirgū vairāk apgrozas aitu auzenes pasugas — c i e t ā s a u z e n e s (Festuca duriuscula) sēklas. Cietai auzenei lapas platākas un gludākas. Tās augums nedaudz lielāks nekā parastai aitu auzenei.

Sēklas ievāc vairāk no savvaļā augošām zālēm. Tomēr to sēklai var audzēt apmēram tāpat, kā sarkano auzeni.

Festuca ovina
Aitu auzene.

15. Zilā lucerna

(Medicago sativa)

Zilā lucerna zied ziliem vai violetiem ziediem un pie mums savvaļā neaug. Dienvidu zemēs tā ir viena no vecākām ilggadīgām kulturzālēm. Tur viņai tāda pati nozīme kā pie mums āboliņam. To audzē sienam, ganībām (sevišķi cūkām), zaļbarībai un silosam. Sevišķi noderīga tā cūkām. Piemērotos apstākļos viņa dod ļoti augstas ražas. Augsna tai vajadzīga irdena, sausāka, augstākstāvoša, caurlaidīga un kaļķiem bagāta, un laba ne tikai virsējos, bet arī dziļākos slāņos, jo lucernas saknes iet ļoti dziļi zemē. Pļavās un purvos viņu sēt nevar. Vislabāk to sēt pēc saknēm labos tīrumos vienu pašu vai zem reta virsauga. Sākumā lucerna attīstas un aug lēnām, kāpēc to nevar sēt nezāļainos laukos, sevišķi kur daudz vārpatas. Zem sniega segas lucerna panes lielāku aukstumu, bet ja sniega nav, vai noledo, tad var izsalt. No dažādu zemju un dažādu apgabalu sēklām lucerna attīstas un aug dažādi, ir vairāk vai mazāk izturīga un vairāk vai mazāk ražīga. Plašāk pazīstamas ir Turkestanas, Ungārijas, Francijas provansiešu, Ziemeļamerikas un citas lucernas. Sējot ar rindsējēju 15 cm attālās rindās sēklu vajaga apm. 10 kg uz hektara.

Pēdējā laikā ir jau daudz selekcionētu zilo, dzelteno un bastarda lucernu. No tām ievērību pelna G r i m m a l u c e r n a, kas izaudzēta Ziemeļamerikā. Tā zied ļoti dažādu krāsu ziediem — no tumši ziliem līdz baltiem un arī dzelteniem. Šī lucerna ir daudz izturīgāka pret salu nekā piemēram Dienvid - Francijas zilā lucerna.

Visas lucernas pie mums pagaidām sējamas uz nelielām platībām, — vairāk izmēģināšanas un novērošanas nolūkos.

Medicago sativa
Lucerna, zilā

16. Itāļu raizāle

(Lolium italicum — L. multiflorum)

Itaļu raizāle pati par sevi ir ļoti augstvērtīga, sevišķi ātraudzīga stiebru virszāle. Pie mums savvaļā tā neaug, jo mīļo mitrāku un siltāku klimatu un pārcieš tikai mēreni aukstas ziemas. Plaši to audzē Jaunzēlandē, Argentinā, Dienvid- un Rietum - Eiropā, kur to pļauj 5—8 un pat līdz 10 reizes gadā. Izšķir vairāk un mazāk izturīgas, viengadīgas un ilggadīgas itaļu raizāles pasugas. Mūsu apstākļos drošāka un piemērotāka ir viengadīgā Vestervaldes itaļu raizāle (Lolium italicum - annuum Westerwoldicum). Tā tāpat kā pārējās itaļu raizāles pasugas ir mīksta un sulīga, un dod augstvērtīgu lopbarību. Tā sējama labi iemēslotās, caurlaidīgās, pietiekoši mitrās, vidēji smagās augsnās, kur to tanī pašā gadā var pļaut vai noganīt, bet nopļaušanai vien to var audzēt arī kūdrājos. Bieži to sēj tur, kur iznīkuši ziemāji vai āboliņa lauki. Piesēj arī kultivētiem zālājiem virsauga vietā. Pie mums tā izdod apm. divas ražas vasarā.

Sēklu 1 ha apsēšanai jāņem apmēram 30—40 kg.

17. Niedru zāle

(Phalaris arundinaceae — Dographis arundinaceae)

Niedru zāle vai miežu brālis (Latgalē «vorps») pēc auguma ir vislielākā no mūsu vērtīgajām stiebru zālēm ar labi lapotu, apmēram 1—1,5 — 2 metri garu stiebru un sevišķi spēcīgu sakņu sistemu. Savvaļā tā sastopama dažu upju un ezeru pļavās. Plašajos Lubānas «klānos» tā ir viena no vērtīgākām tur augošām zālēm un aizņem vairāk simtu hektaru. Niedru zāle noteikti jāpļauj divas reizes gadā, un lai zāle nenocietētu, — nopļaušana izdarama pēc iespējas agrāk. Tā sējama tikai piemērotās vietās. Pilnu ražu viņa dod tikai sākot ar otro vai trešo gadu. Kur niedru zālei sevišķi piemērota vieta, tur to var sēt vienu pašu bez citu zāļu piejaukuma, jo spēcīgi augdama un vairodamās no sēklām un sakņu stīgām, tā pārējās zāles nomāc un izspiež. Mazāk piemērotās vietās niedru zālei var piejaukt pļavu lapsasti, parasto skareni, purvu skareni un balto smilgu.

1 ha apsēšanai tīrsējā vajadzīgi apm. 20—25 kg sēklu. Pēdējā trūkuma dēļ to var sēt arī retāk un ļaut pašai savairoties. Sēklas var ievākt arī no savvaļā augošām zālēm.

Apstiprinu. 1939. g. 7. janvarī.
Zemkopības ministrs J. Birznieks.

Pārdošanai iekšējā tirgū pielaižamo sēklu īpašību minimalās normas 1938./39. sēklu tirdzniecības gadam.

I pielikums instrukcijai par sēklu tirdzniecību un tās kontroli.

(«Vald. Vēstn.» 1938. g. 50. num.)

Sēklu nosaukums	Minimalais tīrības %	Minimalais dīgšanas %	Maksimalais nezāļu %
I. Lauku augi.			
Sarkanais āboliņš (Trifolium pratense) ārzemju	97	85*)	0,5****)
Sarkanais āboliņš (Trifolium pratense) vietējais	94	75*)	1,5****)
Bastarda āboliņš (Trifolium hybridum), ārzemju . . .	96	85**)	0,5****)
Bastarda āboliņš (Trifolium hybridum), vietējais . . .	92	70**)	1,5****)
Baltais āboliņš (Trifolium repens), ārzemju	95	80**)	0,7****)
Baltais āboliņš (Trifolium repens), vietējais	85	70**)	1,5****)
Inkarnata āboliņš (Trifolium incarnatum)	95	70**)	1,5
Lucerna (Medicago sativa), ārzemju	97	85***)	0,5****)
Lucerna (Medicago sativa), vietējā	94	70***)	1,5****)
Seradella (Ornithopus sativus)	95	80	1,0
Timotiņš (Phleum pratense), ārzemju	97	94	0,5****)
Timotiņš (Phleum pratense), vietējā	94	85	1,5****)
Pļavu auzene (Festuca pratensis), ārzemju	92	90	0,5
Pļavu auzene (Festuca pratensis), vietējā	92	75	1,0
Kamolzāle (Dactylis glomerata), ārzemju	90	90	0,5
Kamolzāle (Dactylis glomerata), vietējā	85	80	1,0
Pļavu skarene (Poa pratensis), ārzemju	80	77	0,5

*) Dīgšanas spēju noteikšanā dīgtspējīgām sēklām pieskaitamas veselās uzbriedušās un puse cieto graudu.

**) Dīgšanas spēju noteikšanā dīgtspējīgām sēklām pieskaitamas veselās uzbriedušās un $1/3$ cieto graudu.

***) Dīgšanas spēju noteikšanā dīgtspējīgām sēklām pieskaitamas veselās uzbriedušās un cietie graudi.

****) Āboliņa, timotiņa un lucernas sēklām jābūt brīvām no Cuscuta (zīda) sēklu piejaukuma.

Sēklu nosaukums	Minimalais tīrības %	Minimalais dīgšanas %	Maksimalais nezāļu %
Pļavu skarene (Poa pratensis), vietējā	77	72	1,0
Parastā skarene (Poa trivialis), ārzemju	90	80	0,5
Parastā skarene (Poa trivialis), vietējā	85	75	1,0
Sarkanā auzene (Festuca rubra), ārzemju	90	80	0,5
Sarkanā auzene (Festuca rubra), vietējā	87	70	1,0
Aitu auzene (Festuca ovina), ārzemju	90	80	0,5
Aitu auzene (Festuca ovina), vietējā	87	75	1,0
Sekstaine (Cynosurus cristatus), ārzemju	97	80	0,5
Sekstaine (Cynosurus cristatus), vietējā	92	75	1,0
Baltā smilga (Agrostis stolonifera), ārzemju	90	85	1,0
Baltā smilga (Agrostis stolonifera), vietējā	85	80	1,5
Franču raizāle (Arrhenatherum elatius), ārzemju	88	80	0,5
Franču raizāle (Arrhenatherum elatius), vietējā	83	75	1,0
Angļu raizāle (Lolium perenne), ārzemju	95	85	0,5
Angļu raizāle (Lolium perenne), vietējā	92	80	1,0
Itaļu raizāle (Lolium multiflorum), ārzemju	95	85	0,5
Itaļu raizāle (Lolium multiflorum), vietējā	92	80	1,0
Pļavu lapsaste (Alopecurus pratensis), ārzemju	55	65	1,0
Pļavu lapsaste (Alopecurus pratensis), vietējā	50	55	1,5
Lupīnes (Lupinus sp.), arzemju	96	79	0,5
Lupīnes (Lupinus sp.), vietējās	95	70	1,0
Sojas pupas (Clicine hispida), ārzemju	96	80	0,5
Sojas pupas (Clicine hispida), vietējās	95	75	0,5
Rudzi (Secale cereale)	97	90	1,0
Kvieši (Triticum vulgare)	97	90	1,0
Auzas (Avena sativa)	97	90	1,0
Mieži (Hordeum vulgare et Hordeum distichum)	97	90	1,0
Griķi (Fagopyrum esculentum)	97	90	1,0
Eršķi (Panicum miliaceum)	97	90	1,0
Lauku zirņi (Pisum sativum)	90	90	0,5

Sēklu nosaukums	Minimalais tīrības %	dīgšanas %	Maksimalais nezāļu %
Vīķi (Vicia sativa, Vicia villosa)	90	85	1,0
Pelušķi (Pisum arvense) . .	90	85	1,0
Lauku pupas (Vicia faba) . .	94	80	0,5
Linsēklas (Linum usitatissimum)	97	75	1,0
Kaņepes (Cannabis sativa) . .	95	75	1,5
Sinepes (Sinapis sp.), ārzemju	97	85	1,0
Sinepes (Sinapis sp.), vietējās	95	80	1,0
Koriandrs (Coriandrum sativum) ārzemju	97	80	0,5
Koriandrs (Coriandrum sativum), vietējais	95	75	0,5
Ķimenes (Carum carvi) ārzemju	97	75	1,0
Ķimenes (Carum carvi) vietējās	96	70	1,0
Magones (Papaver somniferum), ārzemju	97	82	0,5
Magones (Papaver somniferum), vietējās	95	78	0,5
Saules puķes (Helianthus annus), ārzemju	97	85	0,5
Saules puķes (Helianthus annus), vietējās	95	80	0,5
Tabaka (Nicotiana sp.), ārzemju	96	82	0,5
Tabaka (Nicotiana sp.), vietējā	94	75	0,5
Kanariju putniņu sēklas (Phalaris canariensis), ārzemju .	96	80	1,0
Kanariju putniņu sēklas (Phalaris canariensis), vietējās .	94	75	1,5
Runkuļi (Beta vulgaris), ārzemju	97	75	0,5
Runkuļi (Beta vulgaris), vietējie	97	65	0,5
Cukurbietes (Beta vulgaris saccharifera)	97	75	0,5
Lopbarības burkāni (Daucus carota), ārzemju	92	65	0,5
Lopbarības burkāni (Daucus carota), vietējie	85	55	0,5
Lopbarības kāļi (Brassica napus rapifera), ārzemju . .	98	85	0,5
Lopbarības kāļi (Brassica napus rapifera), vietējie . . .	96	75	0,5
Turnepši (Brassica rapa rapifera) ārzemju	97	85	0,5
Turnepši (Brassica rapa rapifera), vietējie	96	75	0,5

Sēklu nosaukums	Minimalais tīrības %	Minimalais dīgšanas %	Maksimalais nezāļu %
2. Dārzaugi.			
Dārza pupas (Phaseolus vulgaris), ārzemju	98	90	0,5
Dārza pupas (Phaseolus vulgaris), vietējās	96	75	0,5
Dārza zirņi (Pisum sativum), ārzemju	98	90	0,5
Dārza zirņi (Pisum sativum), vietējie	95	75	0,5
Galda bietes (Beta vulgaris esc.), ārzemju	97	75	0,5
Galda bietes (Beta vulgaris esc.), vietējās	95	65	0,5
Galda burkāni (Daucus carota), ārzemju	92	65	0,5
Galda burkāni (Daucus carota), vietējie	85	55	0,5
Galda kāļi (Brassica napus rapifera), ārzemju	98	85	0,5
Galda kāļi (Brassica napus rapifera), vietējie	96	75	0,5
Rāceņi (Brassica rapa rapifera), ārzemju	98	85	0,5
Rāceņi (Brassica rapa rapifera), vietējie	96	75	0,5
Kāposti — galviņu, lapu, puķu, Savojas un rožu (Brassica oleracea capitata, Br. oler. acephala, Br. oler. botrytis, Br. oler. sabauda, Br. oler. gemmifera), ārzemju .	98	80	0,5
Kāposti — galviņu, puķu, Savojas un rožu (Brassica oleracea capitata, Br. oler. botrytis, Br. oler. sabauda, Br. oler. gemmifera), vietējie .	96	70	0,5
Kāposti, lapu (Brassica oleracea acephala), vietējie . .	96	65	0,5
Kolrabji (Brassica oleracea gongyloides) ārzemju . . .	98	85	0,5
Kolrabji (Brassica oleracea gongyloides) vietējie . . .	96	75	0,5
Cigoriņi (Cichorium inthybus), ārzemju	92	70	0,5
Cigoriņi (Cichorium inthybus), vietējie	90	65	0,5
Gurķi (Cucumis sativus), ārzemju	98	90	0,5
Gurķi (Cucumis sativus), vietējie	97	85	0,5
Ķirbji (Cucurbita pepo), ārzemju	98	85	0,5
Ķirbji (Cucurbita pepo), vietējie	97	75	0,5

Sēklu nosaukums	Minimalais tīrības %	Maksimalais dīgšanas %	nezāļu %
Salāti (Lactuca sativa), ārzemju	97	80	0,5
Salāti (Lactuca sativa), vietējie	96	70	0,5
Sīpoli (Allium cepa), ārzemju	97	65	0,5
Sīpoli (Allium cepa), vietējie .	96	60	0,5
Redīsi (Raphanus sativus subsp. radicula), ārzemju .	97	85	0,5
Redīsi (Raphanus sativus subsp. radicula), vietējie . .	96	55	0,5
Rutki (Raphanus sativus subsp. hybernus), ārzemju . . .	97	85	0,5
Rutki (Raphanus sativus subsp. hybernus), vietējie . . .	96	60	0,5
Pētersiļi (Petroselinum sativum), ārzemju	95	60	0,5
Pētersiļi (Petroselinum sativum), vietējie	94	55	0,5
Selerijas (Apium graveolens), ārzemju	97	70	0,5
Selerijas (Apium graveolens), vietējās	96	60	0,5
Špināti (Spinacia oleraces), ārzemju	97	70	0,5
Špināti (Spinacia oleraces), vietējie	96	65	0,5
Dilles (Anethum graveolens), ārzemju	97	62	0,5
Dilles (Anethum graveolens), vietējās	95	55	0,5
Skābenes (Rumex sp.), ārzemju	97	75	0,5
Skābenes (Rumex sp.), vietējās	96	70	0,5
Rabarbers (Rheum sp.), ārzemju	97	75	0,5
Rabarbers (Rheum sp.), vietējais	96	70	0,5
Tomāti (Lycopersicum esculentum), ārzemju	98	85	0,5
Tomāti (Lycopersicum esculentum), vietējie	97	80	0,5
Šparģeļi (Asparagus officialis), ārzemju	97	62	0,5
Šparģeļi (Asparagus officialis), vietējie	96	54	0,5
Puravi (Allium porrum), ārzemju	97	65	0,5
Puravi (Allium porrum), vietējie	96	60	0,5
Mores (Pastinaca sativa), ārzemju	92	65	0,5
Mores (Pastinaca sativa), vietējās	91	60	0,5
Melnā sakne (Scorzonera hispanica), ārzemju	97	70	0,5
Melnā sakne (Scorzonera hispanica), vietējā	96	65	0,5

Pielaižamās latitudes.

Tīrība

Tīrības %	Latitude
97% un augstāk . .	1%
90% līdz 96,9% . .	2%
83% „ 89,9% . .	3%
75,1% līdz 82,9% .	4%
75% un mazāk . .	5%

Dīgšanai

Dīgšanas %	Latitude
98% un vairāk . .	3%
96% līdz 97,9% . .	4%
93% „ 95,9% . .	5%
90% „ 92,9% . .	6%
80% „ 89,9% . .	7%
70% „ 79,9% . .	8%
60% „ 69,9% . .	9%
40% „ 59,9% . .	10%

Zemkopības ministrijai ir tiesības atsevišķos gadijumos šinī instrukcijā minētās sēklu dīgšanas spēju normas grozīt.

Kontroles nolūkos sēklu tirdzniecības firmām uz Zemkopības ministrijas pilnvaroto ierēdņu pieprasijumu jāpierāda vietējās sēklas izcelšanās ar sēklu iepirkšanas dokumentiem.

Ar šo atceltas «Valdības Vēstneša» 1938. g. 18. numurā izsludinātās normas.

Šīs normas stājas spēkā ar izsludināšanas dienu.

Lauksaimniec. pārv. priekšn. J. Zariņš.

Valsts sēklu kontroles stac. vad. R. Šeniņš.

7